

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/2071
Toplantı Tarihi/Sayısı : 19.3.2024/44
Karar Numarası : 2024/322
Başvuran : H. D.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1- Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Müdürlüğü
2- Bolu İl Jandarma Komutanlığı
Muhatap Adres : 1- Kuruçay Mah. Şehit Ümit Çetingöz Sk. No:8 14030
Merkez/Bolu
2- Kuruçay Mevkii, D-100 Karayolu üzeri, 14300
Merkez/Bolu

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın bulunduğu Kurumda; tahliye haklarına engel olunduğu, pandemiyle birlikte başlatılan uygulamaların devam ettiği, elektrik faturasına her ay 250 TL verdikleri, kitap ve dergi haklarının sınırlandırıldığı, oda değişikliği talebinin değerlendirilmediği, revir ve hastaneye sevklerde mağduriyetlerin yaşandığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;
- Bulunduğu Bolu F Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hak ihlallerinin yaşandığını, sorunların çözülmesi için süresiz açlık grevi yapıldığını,
 - Keyfi olarak *iyi halli olunmadığı* yönünde kararlar alınarak tahliye haklarına engel olduğunu,
 - Pandemiyle birlikte başlatılan uygulamaların devam ettiğini; sohbet haklarını kullanamadıklarını, spor saatine tek oda olmak üzere üç kişi olarak çıkabildiklerini, pandemi döneminde açık ve kapalı görüşlerin sınırlandırıldığını, ziyaret süresi olarak üst sınırın bir buçuk saat olarak belirlendiğini fakat bu sürenin uygulanmadığını, 2016 yılından beri Kurumda kurs düzenlenmediğini,
 - Elektrik faturasına her ay 250 Türk Lirası (TL) verdiklerini,
 - Yasaklı olduğu iddiasıyla kitap kısıtlamalarının yapıldığını ve odada yedi kitaptan fazla kitap bulundurmalarına izin verilmediğini, odada üç aydan fazla bir süredir dergi bulunduramadıklarını,
 - Oda değişimi taleplerinin kabul edilmediğini, sağlık sebebiyle güneşli odaya geçmek istediğini fakat güneş görmeyen bir odaya yerleştirildiğini,
 - Revirde muayene olma talebiyle dilekçe yazdıklarını ancak hiç muayene edilmediklerini ya da geç muayene edildiklerini, hastaneye sevk edildiklerinde kelepçe ile tedavi edildiklerini iddia etmektedir.
3. Muhatap Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;
- Tahliye hakkının engellendiği iddiası ile ilgili olarak; başvuranın müddetnamesinden bihakkın tahliye tarihinin 24/3/2032, şartla tahliye tarihinin 11/1/2027 olması sebebiyle başvuranın tahliye hakkının bulunmadığı,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

b. Sohbet haklarını kullanamadıkları iddiası ile ilgili olarak; İdare ve Gözlem Kurulunun 25/5/2022 tarihli kararında, Kurumda barındırılan mahpusların üç kişilik ve tekli odalarda barındırıldığına, sohbet faaliyetlerinin üç kişi ile sınırlandırıldığına, tekli odalarda barındırılan mahpusların diğer tekli odalarda kalan mahpuslar ile aynı havalandırma bahçesini kullanarak birbirleriyle sohbet edebildikleri göz önünde bulundurulduğunda sohbet faaliyetleri için ayrı bir ortamın tahsis edilmesine gerek olmadığına, mahpusların sohbet amacıyla koşullarından çıkarılmamasına, başka mahpuslar ile sohbet imkanı bulamayan mahpusların mağdur olmamaları için bu husustaki taleplerinin ayrıca değerlendirilmesine ilişkin karar alındığı,

c. Spor saatine tek oda olmak üzere üç kişi olarak çıkabildikleri iddiası ile ilgili olarak; konuya ilişkin İdare ve Gözlem Kurulu tarafından karar alındığı,

ç. 2016 yılından beri Kurumda kurs açılmadığı iddiası ile ilgili olarak; mahpusların sosyal ve kültürel etkinliklere katılmalarının Kurum personeli tarafından teşvik edildiği, dönemsel olarak kurs, seminer ve konferanslar düzenlendiği, Kurumun yüksek güvenliğini olması, Kurumda barındırılan terör örgütü mensubu mahpus sayısı ile ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasından barındırılanların fazla olması, Kurum sohbet alanlarının sayısının sınırlı olması, hükümlülük-tutukluluk ayrımı, hasımlık durumları gereği diğer mahpuslar ile temas ettirilmemesi için faaliyet alanlarına odada beraber kaldığı mahpuslar ile beraber çıkartıldıkları, faaliyet gruplarının sayısının artırılması hususunda Kurumun fiziki yapısının yetersiz kaldığı, aynı havalandırmayı kullanan mahpusların birbirleriyle sohbet, açık halı saha, açık çim saha, masa tenisi kursundan faydalandığı, konuya ilişkin olarak İdare ve Gözlem Kurulunun 6/1/2023 tarihli Kararı ile ocak ayında sadece aynı odada kalmakta olan veya aynı havalandırmayı kullanan mahpuslara açık halı saha, açık çim saha, masa tenisi ve kapalı spor salonu faaliyeti açılmasına dair karar verildiği,

d. Adalet Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasındaki protokol çerçevesinde, Adalet Bakanlığına Bağlı Ceza ve Tutukevlerindeki Tutuklu ve Hükümlülere verilecek Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Müfredat Programına uygun olarak okuma yazma kursu, din kültürü, Kuran-ı Kerim kurslarının verildiği, ayrıca eğitim ve öğretim hizmetleri ve sosyal-kültürel faaliyetler yürütülürken 37 televizyon kanalı bulunan merkezi yayın sisteminden de yararlandığı, merkezi yayın sistemi aracılığıyla verilen yayınların mahpuslara anons yoluyla hangi gün ve saatlerde yapılacağına duyurulduğu ve yayınların odalarda bulunan televizyonlardan takip edilebildiği, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğünün 24/3/2016 tarihli Güvenlik Tedbirlerinin Artırılması Konulu yazılı emirleri gereğince bahçe kapılarının güneş batmadan iki saat önce kapatıldığı, güvenlik zafiyetine uğratılmadan mahpusların günlük hastane, mahkeme, avukat görüşleri ve Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) duruşmalarına çıkartıldığı,

e. Pandemi döneminde açık ve kapalı görüşlerin sınırlandırılmasının ardından bu uygulamaların telafi edileceğinin söylendiği fakat telafi edilmediği iddiası ilgili olarak; Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğünün 28/2/2022 tarihli yazısına istinaden mahpusların dış dünya ile iletişimlerinin devamının sağlanması amacıyla kapalı ve açık görüşlerin yerine telefon görüş hakkına haftalık ek bir telefon görüş hakkı tanınmasının uygun olacağı değerlendirilerek haftalık 20 dakika olacak şekilde kullandırıldığı, kademeli normalleşme kapsamında Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğünün 23/2/2022 tarihli yazısı doğrultusunda 2022 Mart ayı itibarıyla ziyaretlerin ayda bir kez açık ve üç kez kapalı olacak şekilde yaptırılmasının uygun görüldüğü, ilerleyen süreçte mahpusların haftalık telefonla görüşme süresinin ek telefon görüşme hakkı tanınması suretiyle artırılması uygulamasına son verildiği,

f. Ziyaret süresi olarak üst sınırın bir buçuk saat olarak belirlendiği fakat bu sürenin uygulanmadığı iddiası ile ilgili olarak; İdare ve Gözlem Kurulunun 9/5/2022 tarihli kararı ile mahpusların ziyaret saatlerinin bir saat olacak şekilde yaptırılmasına karar verildiği,

g. Elektrik faturasına her ay 250 TL verdikleri iddiası ile ilgili olarak; ilgili mevzuat hükümleri gereğince mahpusların aydınlatma dışındaki elektrik giderlerinin oda sayaçlarındaki tüketim miktarınca fiyatlandırılıp kendi hesaplarından kesildiği, Kurumun elektrik faturalanmasında ilgisi bulunmadığı, ayrıca Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğünün 8/6/2022 tarihli yazısında; koşullarda uygulanan tarifenin değiştirilmesi yönünde mevzuat değişikliği için gerekli çalışmalar yapıldığının belirtildiği,

ğ. Yasaklı olduğu iddiasıyla kitap kısıtlamalarının yapıldığı, odada yedi kitaptan fazla kitap bulundurmalarına izin verilmediği ve üç aydan fazla bir süre dergi bulunduramadıkları iddiası ile ilgili olarak; İdare ve Gözlem Kurulunun 23/9/2022 tarihli Kararıyla odalarda kitap sınırlaması getirildiği ve güncelliğini yitirmiş dergilerin toplandığı,

h. Oda değişimi taleplerinin kabul edilmediği iddiası ile ilgili olarak; mahpusların oda değişimlerinin ilgili mevzuat hükümleri gereğince Kurum kapasitesi, suç durumları gibi şartlar değerlendirilerek İdare ve Gözlem Kurulu tarafından yapıldığı, Kurumda kalmakta olan mahpusların organize bir şekilde dilekçe yazarak oda değişikliği için Kurum idaresi üzerinde baskı oluşturup, zincirleme oda değişikliği yaparak örgütsel çalışmalar ve örgüt içi eğitim faaliyetleri yaptıkları,

i. Revirde muayene olma talebinde bulduklarında geç muayene edildikleri ya da hiç muayene edilmedikleri iddiası ile ilgili olarak; Kurumda görev yapan aile hekiminin salı ve çarşamba günleri hizmet verdiği, belirtilen günler dışında acil vaka, aşı uygulaması ve açlık grevi kontrolü gibi durumlarda da aile hekiminin Kuruma gelerek hizmet verdiği, bunun dışında Kurum dış ünitesinde ağız ve diş sağlığı ile psikiyatri uzmanı tarafından muayene, kontrol ve tedavi hizmetlerinin verildiği, mahpusların Bolu ili 112 mobil acil servis hizmetlerinden faydalandığı ve herhangi bir mağduriyet yaşanmadığı, mahpuslara reçete edilen ilaçların en kısa sürede ulaştırıldığı, kendi talepleri doğrultusunda ilaç verilmediği, ağır hasta olan mahpusların hastalık durumlarına göre il hastanesine götürüldüğü, tedavisinin karşılanmaması durumunda çevre illerin hastanelerine götürülerek tedavilerine devam edildiği, Kurumda ağır hasta olan mahpuslarla ilgili ceza tehir işlemleri başlatıldığı,

i. Hastaneye sevk edildiğinde kelepçe ile tedavi edildiği ve talep etmesine rağmen kelepçenin çıkarılmadığı iddiası ile ilgili olarak; ilgili mevzuat hükümleri kapsamında mahpusların sevk işlemlerinin Jandarma Genel Komutanlığı tarafından gerçekleştirildiği ve tedaviyi engellemediği ve doktor tarafından talep edilmediği müddetçe kelepçenin açılmadığı ifade edilmiştir.

4. Muhatap Bolu İl Jandarma Komutanlığından alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın 20/1/2023 tarihinde Bolu İzzet Baysal Devlet Hastanesi Köroğlu Ünitesi Göz Polikliniğine muayene ve tedavi için sevk edildiği, muayene esnasında görevli doktorun “*Muayeneye engel teşkil edecek bir durum olmadığından dolayı*” kelepçenin çıkartılması ile ilgili bir talepte bulunmadığından başvuranın elleri kelepçeli şekilde muayene edildiği,

b. Ceza İnfaz Kurumlarının Dış Koruması İle Sevk ve Nakil Hizmetleri Yönergesi'nin 27'nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde “*Yapılacak muayene ve tedaviyi engellediği için kelepçenin çıkartılmasının doktor tarafından talep edilmesi halinde tutanak düzenlenerek doktora imzalatılır. Muayene ve tedavi sırasında gerekli emniyet tedbirleri alındıktan sonra kelepçe çıkartılır.*” hükmünün bulunduğu,

c. Başvuranın 20/1/2023 tarihinde gerçekleştirilen muayenesinin ilgili Yönerge doğrultusunda güvenlik zafiyeti ve firar oluşmaması için yaptırıldığı, kelepçesinin çıkartılması yönündeki talebinin muayene edecek doktor tarafından talep edilmediği ve gerek görülmediğinden dikkate alınmadığı ifade edilmiştir.

5. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle; mezkûr iddialarını yinelediği; bulunduğu Kurumda birçok mahpusun iyi halli olmadığı sebep gösterilerek tahliye edilmedikleri, sohbet faaliyetleri sırasında herhangi bir olayın vuku bulduğuna şahit olmadığı, aynı koğuşta kaldığı mahpuslar ile birlikte ebru sanatı kursuna katılmak istedikleri, görüntülü görüşme uygulamasından yararlanamadıkları ve 10 dakika sesli görüşme imkanının olduğu, kitap konusunda sınırlama getirildiği, ileri derece miyop olduğu, fitik ve menüsküs rahatsızlıklarının bulunduğu, en son 15/8/2023 tarihinde revire çıkarıldığı, 6/12/2023 tarihinde revire çıkarılmak üzere çağrıldığı ancak açık görüş gerçekleştirdiği için çıkamadığı, kelepçeli tedavi ve ağız içi aramaya ilişkin sorunların devam ettiği belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın “*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*” başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)*”

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “*Kurumun görevleri*” başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde: “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun

görevleri arasında sayılmıştır.

8. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" belirtilmiştir.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre: "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur...*"

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

11. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

13. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

14. Başvuranın tahliye hakkının engellendiği iddiası ile ilgili olarak; başvuranın müddetnamesinden bihakkın tahliye tarihinin 24/3/2032, şartla tahliye tarihinin 11/1/2027 olması sebebiyle başvuranın tahliye hakkının bulunmadığı anlaşılmış olup hak ihlalinin gerçekleştirilmediği anlaşılmıştır.

15. Başvuranın sohbet hakkını kullanamadıkları iddiası ile ilgili olarak; başvuranın bulunduğu Kurumun yüksek güvenlikli ceza infaz kurumu niteliğinde olduğu, Kurumda barındırılan terör örgütü mensubu mahpus sayısı ile ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasından barındırılanların fazla olmasına ilişkin hususlar da göz önüne alındığında İdare ve Gözlem Kurulu tarafından Kurumun iç güvenliği dikkate alınarak mahpusların sohbet amacıyla koşu alanlarından çıkarılmamasına, başka mahpuslar ile sohbet imkanı bulamayan mahpusların mağdur olmamaları için bu husustaki taleplerinin de ayrıca değerlendirilmesine ilişkin alınan 25/5/2022 tarihli Kararın makul olduğu, bu sebeple muhatap Kurum tarafından hak ihlaline varan bir uygulamanın gerçekleştirilmediği değerlendirilmiştir.

16. Başvuranın spor saatine tek oda olarak çıkabildikleri, 2016 yılından beri Kurumda kurs açılmadığı iddiası ile ilgili olarak; Kurumda okuma yazma kursu, din kültürü, Kuran-ı Kerim kurslarının verildiği, ayrıca eğitim ve öğretim hizmetleri ve sosyal-kültürel faaliyetler yürütülürken 37 televizyon kanalı bulunan merkezi yayın sisteminden de yararlandığı, merkezi yayın sistemi aracılığıyla verilen yayınların mahpuslara anons yoluyla hangi gün ve saatlerde yapılacağı duyurulduğu ve yayınların odalarda bulunan televizyonlardan takip edilebildiği, yüksek güvenlikli ceza infaz kurumu niteliğinde olan Kurumun güvenliği açısından mahpusların diğer mahpuslar ile temas ettirilmemesi için faaliyet alanlarına odada beraber kaldığı mahpuslar ile beraber çıkartıldıkları, faaliyet

gruplarının sayısı artırılması hususunda Kurumun fiziki yapısının yetersiz kaldığı, aynı havalandırmayı kullanan mahpusların birbirleriyle sohbet, açık halı saha, açık çim saha, masa tenisi kursundan faydalandığı anlaşılmış olup muhatap Kurum tarafından hak ihlaline varan bir uygulamanın bulunmadığı değerlendirilmiştir.

17. Başvuranın pandemi döneminde açık ve kapalı görüşlerin sınırlandırıldığı iddiasıyla ilgili olarak; muhatap Kurum tarafından kademeli normalleşme kapsamında 2022 Mart ayı itibariyle ziyaretlerin ayda bir kez açık ve üç kez kapalı olacak şekilde yaptırılmasının uygun görüldüğü ifade edilmiş olup başvuranın konusuz kalan mezkûr iddiasının kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

18. Başvuranın ziyaret süresi olarak üst sınırın bir buçuk saat olarak belirlendiği fakat bu sürenin uygulanmadığı iddiası ile ilgili olarak; 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in "*Ziyaret gün ve saatleri*" başlıklı 10'uncu maddesinde yer alan; "*Ziyaret günleri ve saatleri ile bir hükümlü ve tutuklunun görüşebileceği ziyaretçi sayısı, kurumun fiziki yapısı ve kapasitesi dikkate alınarak, kurumca belirlenir. Görüş süresi, yarım saatten az, bir buçuk saatten fazla olacak şekilde belirlenemez.*" hükmü kapsamında İdare ve Gözlem Kurulu tarafından 9/5/2022 tarihinde alınan Karar ile mahpusların ziyaret saatlerinin bir saat olacak şekilde yaptırılmasına karar verildiği tespit edilmiş, muhatap Kurum tarafından gerçekleştirilen uygulamanın mevzuatın çizdiği sınırlar kapsamında kaldığı ve hak ihlalinin olmadığı anlaşılmıştır.

19. Başvuranın elektrik faturasına her ay 250 TL verdikleri iddiası ile ilgili olarak; muhatap tarafından 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazete yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in "*Elektrikli eşyalar*" başlıklı 9'uncu maddesinde yer alan; "*Aydınlatma dışındaki elektrik giderleri, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından mesken abonelikleri için belirlenen ücret tarifesi esas alınarak ceza infaz kurumunca hesaplanan bedel üzerinden hükümlü tarafından karşılanır. Ancak; hükümlü tarafından karşılanacak elektrik gideri, bulunduğu ceza infaz kurumunca gerçekleştirilen elektrik tedarik ihalesi veya işlemi sonucunda belirlenen elektrik birim fiyatının mesken aboneliğinden daha düşük olması halinde düşük olan birim fiyat üzerinden hesaplanır.*" hükmü kapsamında hareket edildiği ifade edilmiş olup yasal sınırlar dahilinde gerçekleştirildiği anlaşılan mezkûr iddia kapsamında muhatap tarafından hak ihlalinin gerçekleştirilmediği değerlendirilmiştir.

20. Başvuranın yasaklı olduğu iddiasıyla kitap kısıtlamalarının yapıldığını, odada yedi kitaptan fazla kitap bulundurmalarına izin verilmediği ve üç aydan fazla bir süre dergi bulunduramadıkları iddiası ile ilgili olarak; konuya ilişkin olarak İdare ve Gözlem Kurulu tarafından alınan 23/9/2022 tarihli Karar gereği mahpusların odalarında bulundurabilecekleri yayınların genel ve kısmi aramalarda yaşanan güçlükler ile oda, koğuş ve eklentilerinin düzenini bozması Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün belirli aralıklarla kurumlara gönderilen yazılarında kitapların barikat kurma, yangın çıkartma gibi amacı dışında kullanılması ve güvenlik zafiyeti doğuracağı nedeniyle kitap sınırlaması getirildiği ve güncelliğini yitirmiş dergilerin toplandığı, mevzuat hükümleri kapsamında ve güvenlik zafiyeti değerlendirilmek suretiyle alınan kararın meşru gerekçesi olduğu, mezkûr iddia kapsamında hak ihlalinin gerçekleştirilmediği anlaşılmıştır.

21. Başvuranın oda değişimi taleplerinin kabul edilmediği iddiası ile ilgili olarak; 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "*İdare ve gözlem kurulunun görev ve yetkileri*" başlıklı 28'inci maddesinin (ç) bendinde; "*Hükümlülerin kalmakta oldukları odaları değiştirmek*" İdare ve Gözlem Kurulunun görev ve yetkileri arasında sayılmış, muhatap tarafından mevzuat hükümleri kapsamında oda değişikliklerinin gerçekleştirildiği tespit edilmiş; oda değişikliklerinde Kurumda kalmakta olan mahpusların organize bir şekilde dilekçe yazarak Kurum İdaresi üzerinde baskı oluşturup, zincirleme oda değişikliği yaparak örgütsel çalışmalar ve örgüt içi eğitim faaliyetleri yaptıkları belirtilmiş olup muhatap Kurum tarafından gerçekleştirilen hak ihlaline varan bir uygulamanın bulunmadığı değerlendirilmiştir.

22. Başvuranın revirde muayene olma talebinde bulduklarında geç muayene edildiklerini ya da hiç muayene edilmedikleri iddiası ile ilgili olarak; Kurumda görev yapan aile hekiminin salı ve çarşamba günleri hizmet verdiği, acil durumlarda belirtilen günler dışında da aile hekiminin Kuruma gelerek hizmet verdiği, bunun dışında Kurumda ağız ve diş sağlığı ile psikiyatri uzmanı tarafından muayene, kontrol ve tedavi hizmetlerinin verildiği, mahpuslara reçete edilen ilaçların en kısa sürede ulaştırıldığı, kendi talepleri doğrultusunda ilaç verilmediği, ağır hasta olan mahpusların hastalık durumlarına göre ildeki hastanelere götürüldüğü, tedavisinin

karşılanmaması durumunda çevre illerin hastanelerine götürülerek tedavilerine devam edildiği, Kurumda ağır hasta olan mahpuslarla ilgili ceza tehir işlemleri başlatıldığı belirtilmiş olup başvuranın soyut ve dayanaktan yoksun mezkûr iddiasının kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

23. Başvuranın hastaneye sevk edildiğinde kelepçe ile tedavi edildiği ve talep etmesine rağmen kelepçenin çıkarılmadığı iddiası ile ilgili olarak; muhatap Kurumlar tarafından mevzuat hükümleri kapsamında hareket edildiği, muayene esnasında görevli doktorun *"Muayeneye engel teşkil edecek bir durum olmadığından dolayı"* kelepçenin çıkartılması ile ilgili bir talepte bulunmadığından başvuranın ellerinin kelepçeli şekilde muayene edildiği, başvuranın muayenesinin ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda güvenlik zafiyeti ve firar oluşmaması için yaptırıldığı, kelepçesinin çıkartılması yönündeki talebi olduğu ancak muayene eden doktor tarafından kelepçenin çıkarılmasının gerek görülmediği belirtilmiştir.

24. 21/1/2017 tarihli ve 29995 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği'nin *"Mülki görevlerin esasları"* başlıklı 11'inci maddesinin (g) bendinde; *"Ceza infaz kurumlarının dış korumalarını sağlayıcı önlemleri almak, tutuklu ve hükümlülerin sevk ve nakilleriyle muhafazalarını sağlamak"* jandarmanın görevleri arasında sayılmıştır.

25. 5275 sayılı Kanun'un *"Zorlayıcı araçların kullanılması"* başlıklı 50'nci maddesine göre; *"(1) Hiçbir hâlde zincir ve demire vurmak tedbir olarak uygulanmaz. Kelepçe ve bedensel hareketleri kısıtlayıcı araçlar; a) Yetkili makamın önüne getirildiğinde çıkarılmak kaydıyla, sevk ve nakil sırasında kaçmayı önlemek için, b) Hekimin talimat ve gözetiminde olmak üzere tıbbî nedenlerle, c) Diğer kontrol usûllerinin yetersizliği hâlinde hükümlünün kendisine veya başkalarına zarar vermesine veya eşyayı tahrip etmesine engel olmak için kurum en üst amirinin emriyle, kullanılabilir."*

26. Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı arasında 26/1/2017 tarihinde imzalanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetim, Dış Koruma, Hükümlü ve Tutukluların Sevk ve Nakilleriyle Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Protokol'ün (Üçlü Protokol) *"Sağlık kurum ve kuruluşlarından randevu alınması"* başlıklı 28'inci maddesine göre; *"Acil veya hayati bir sağlık sorunu dışında hükümlü ve tutukluların muayene, tetkik, tahlil ve tedavileri için sağlık kurum ve kuruluşlarına sevklerinde, mümkün olduğu ölçüde önceden randevu alınır ve sevkler jandarma tarafından randevu saatinde sağlık kuruluşunda hazır olunacak şekilde yapılır."*

27. Ceza İnfaz Kurumlarının Dış Koruması ile Sevk ve Nakil Hizmetleri Yönergesi'nin 27'nci maddesinin 2'nci fıkrasının (ç) bendi şöyledir:

"Yapılacak muayene ve tedaviyi engellediği için kelepçenin çıkartılmasının doktor tarafından talep edilmesi halinde tutanak düzenlenerek doktora imzalatılır. Muayene ve tedavi sırasında gerekli emniyet tedbirleri alındıktan sonra kelepçe çıkartılır."

28. Başvuranın kelepçeli tedavi iddiası ilgili cevabi yazı ve mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, konuya ilişkin mevzuat çerçevesinde hareket edildiği ve muhatap Kurum tarafından hak ihlalinin gerçekleştirilmediği değerlendirilmiştir.

29. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

19/3/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye